

**KOBİLERİN MUHASEBE PAKET PROGRAMI SEÇİM
KRİTERLERİ VE BU ALANDAKİ FARKINDALIKLARI¹**
*ACCOUNTING SOFTWARE SELECTION CRITERIAS OF SMEs AND THEIR
AWARENESS ON THIS ISSUE*

Dr. Erol DEMİR

Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlük Müşavirliği

Özet

Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ'ler) günümüz dünyasının lokomotifleri olarak pek çok ülkenin ekonomisinde etkili bir role sahiptir. Sanayi Bakanlığı tarafından yayınlanmış olan KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı 2011-2013 verilerine göre (KOSKEB, 2011, s. 29), KOBİ'lerin pek çok gelişmiş ülkedeki tüm işletmeler içerisindeki payı %99' un üzerindedir. Türkiye için ise bu oran %99,9 olup, aynı raporun 2008 verilerine göre KOBİ'ler Türkiye'deki toplam istihdamın %78'ini karşılamaktadırlar. KOBİ'lerin bu derecede yüksek bir öneme sahip olması, bu şirketlerin akademik olarak araştırılması ve bilimsel bilgi açısından desteklenmesi ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Yapılan bu çalışma ile KOBİ'lerin muhasebe bilgi sistemlerini oluştururken kullandıkları muhasebe paket programları incelenmiş ve şirketlerine en uygun muhasebe paket programlarını hangi kriterleri baz alarak seçmiş oldukları araştırılmıştır. Araştırma verileri anket yöntemiyle elde edilmiş ve örneklem olarak Ordu ili Ünye ilçesinde faaliyet gösteren KOBİ'ler seçilmiştir. Anket sonuçları SPSS 18 paket programı ile analiz edilerek elde edilen sonuçlar araştırmanın sonuçları ve tartışma bölümünde değerlendirilmiştir. Bu çalışmada şirketlerin çoğunun kendi işlerine özel bir bilgisayarlı muhasebe programı tasarlatmak yerine piyasada var olan bilgisayarlı muhasebe paket programlarından birini tercih ettikleri, programları çoğunlukla programın pazarlamacısından veya bağlı oldukları serbest muhasebeci mali müşavir ya da yeminli mali müşavirden edindikleri bilgiye göre seçtikleri ve satın aldıkları bilgisayarlı muhasebe programının teknik servisinden memnun oldukları görülmektedir. Ayrıca bu çalışmaya göre belirtilen örneklemde en çok kullanılan bilgisayarlı muhasebe programı Vega'dır.

Anahtar Kelimeler: KOBİ'ler, Muhasebe Paket Programları, Bilgisayarlı Muhasebe Yazılımları, Muhasebe Paket Programı Seçim Kriterleri, Ordu

Abstract

Small and medium-sized enterprises (SMEs) have an effective role in the economy of many countries as the locomotives in today's world. According to the data of the SME Strategy and Action Plan 2011-2013 (KOSKEB, 2011, p. 29) by published The Ministry of Industry, SMEs' share in all enterprises in many developed countries is over

---

¹ Bu çalışma 2014 yılı Mayıs ayında Ondokuz Mayıs Üniversitesi BAP Koordinatörlüğü tarafından AR-1232 proje numarası ile desteklenen çalışmanın verilerinden yararlanarak hazırlanmıştır.

99 %. For Turkey, this ratio is 99.9 % and according to the same report's 2008 data, SMEs provide the 78 % of total employment in Turkey. Having a high degree of importance of SMEs require to investigate their needs academicly and to support these companies in terms of scientific knowledge. In this study, the accounting softwares which are used by SMEs to create their accounting information system are examined and it has been investigated that what criterias are evaluated by SMEs when they choose the most appropriate accounting software for their business. The research data has been obtained by conducting a survey and sampling has been chosen as SMEs operating in Ordu, Ünye. Survey results are analyzed by SPSS 18 software and the results was evaluated in the conclusion and discussion part of the research. In this study, it is founded that most of the SMEs chose one of the accounting software in the market instead of designing a special software for their own business, they often choose the software based on the information they obtain from their own certified public accountants or the marketing expert of the accounting software, and they are mostly satisfied with the technical services of the software. In addition, the most widely used computerized accounting software specified by the sample in this study is Vega.

Key Words: SMEs, Accounting Software, Computerized Accounting Software, Selection Criterias of Accounting Softw

1.GİRİŞ

İşletmelerin artık ulusal boyuttan uluslararası boyuta taşındığı ve KOBİ'ler de dâhil olmak üzere iş hacimlerinin günümüz dünyasında manüel kayıtlarla takip edilemeyecek kadar yüksek hacimlere ulaştığı genel kabul görmüş bir gerçektir. Buradan yola çıkarak özellikle bilgisayarların icadından sonra işletmelerin günlük işlemlerinin artık bilgisayar ortamında işlenmeye başlamış olması ve işletmeden işletmeye farklılık göstermesiyle bu alanda çeşitli özelliklere sahip ve her işletmenin kendine özgü ihtiyaçlarına karşılık verecek düzeyde muhasebe paket programlarının yazılımına ihtiyaç duyulmuştur. İşletme yapılarındaki farklılıkların artışı ile birlikte muhasebe yazılımlarının çeşitliliği de dünya ile paralel olarak ülkemizde de artmış ve muhasebe paket programı seçiminde işletmelerin artık daha profesyonel davranmasını ve bilgiye dayalı rasyonel kararlar vermesini gerektirmiştir.

Bilgisayarlı muhasebe ve dolayısıyla muhasebe paket programları, 1980'lerde bilgisayarların geliştirilmesinin ardından itibaren günümüz ekonomisinde ticaret hacmi yüksek sahalardan biri haline dönüşmüştür. Muhasebe paket programları alanında pek çok farklı şirket, pek çok farklı ürünle KOBİ'ler ve diğer şirketlere hizmet sunmakta ve bu alanda yoğun bir rekabet yaşanmaktadır. Artan teknoloji ve küreselleşen dünyanın etkisiyle, sadece dünyada değil Türkiye'de de birkaç öncü firmanın önderliğinde muhasebe paket programı pazarında pek çok farklı ürüne erişim mümkün hale gelmiştir.

Araştırma ile bir şirketin finansal durumu ile ilgili doğru ve güvenilir bilgi edinmek açısından çok büyük bir önem taşıyan muhasebe paket programlarına, bu programların seçimi aşamasında şirketin üretim yapısı, vizyon, misyon ve hedeflerinin değerlendirilmesi suretiyle gereken farkındalığa sahip olunup olunmadığı belirlenecektir. Muhasebe paket programlarının seçimi konusunda, şirketlerin gerek maddi yetersizlikler sonucu yeterli araştırma yapamamaları, gerekse piyasada ihtiyaç duyulan rehberlik sağlayıcı net bir bilgi kaynağının olmaması nedeniyle gerekli olan kalitede bir kriterler bütünü hâlihazırda var olmadığına inanılmaktadır. Ayrıca muhasebe paket programlarının sayısındaki fazlalık ve internet gibi kolay bilgi sağlayıcı araçlarda bu konuda bilgi kirliliğinin ve bilgi fazlalığının bulunması şirketlerin doğru seçim yapmalarındaki başlıca engellerdir. Bu konuda yapılacak akademik bir çalışmanın gerekliliği bu açıdan daha da önem kazanmaktadır. Şirketlerin ilgili konuda net ve

karşılaştırmalı bilgiye ihtiyaç duydukları aşikârdır. Araştırma ile ilgili alanda kapsamlı fakat bilgi kirliliğinden arındırılmış bir çalışmanın ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

Literatür incelendiğinde özellikle Türkiye'de bu alanda yeterli sayıda akademik çalışma yapılmadığı gözlemlenmektedir. Konuyla ilgili makale çalışması bulunmazken, Öztürk (2007) tarafından yapılan bir tez çalışması Türkiye'de ilgili alanda yapılan öncü bir çalışma olarak nitelendirilebilir. Ancak, değişen muhasebe standartları, yeni Türk Ticaret Kanunu ile değişmesi beklenen ticaret hayatı, hızla yenilenen teknoloji ve artan rekabet sonrası, KOBİ'lerin varlıklarını sürdürebilmeleri ve şirket içi bilgi sistemlerini günümüz koşullarına adapte edebilmeleri için ilgili alanda yapılacak yeni ve güncel çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılan bu çalışma ile literatüre güncellik ve yenilik kazandırılması ve KOBİ'lerin muhasebe paket programları seçiminde karşılaştıkları sorunların ve bilgi eksikliklerinin giderilmesi hedeflenmiştir.

Yapılan bu çalışmanın ilk bölümünde muhasebe paket programları ile ilgili kavramsal çerçeveye ve Türkiye'deki öncü muhasebe paket programlarının kısaca betimleme analizlerine yer verilmiştir. İkinci bölüm muhasebe paket programları ile ilgili literatürde yer alan çalışmalardan oluşmaktadır. Üçüncü bölümde araştırmanın metodolojisine yer verilmekte ve dördüncü bölüm ile araştırma sonucu elde edilen verilerin analizleri yapılmaktadır. Araştırmanın son bölümü olan beşinci bölümde ise elde edilen sonuçlar tartışılmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bilgiye ulaşım ve bilginin en etkin şekilde kullanılmasının son derece önemli olduğu çağımızın iş dünyasında şirketlerin kendilerine ait bilgiye ulaşabilmeleri, değerlendirebilmeleri ve en doğru şekilde kullanabilmeleri, varlıklarını idame ettirebilmeleri adına hayati önem taşımaktadır. Bir şirket için bilgiye ulaşım kaynağı ise 'işletmenin dili' veya 'işletmenin sinir sistemi' olarak da nitelendirilen (Sürmen, 2006, s. 11) işletmenin muhasebe sistemidir. Muhasebe, mali nitelikli işletme içi ve işletme dışı değer hareketlerinin belgelere dayanarak saptanması, kaydedilmesi, işlenmesi ve elde edilen sonuçların raporlanarak ve yorumlanarak ilgililere sunulması süreçlerinden oluşan bir bilgi sistemidir (Büyükmirza, 2011, s. 27; Sevilengül, 2009, s. 3; Arıkboğa, 2011, s. 3; Arzova, 2011, s. 8; Uysal ve Şenlik, 2012, s. 15). Kısaca muhasebenin en önemli dört görevi kaydetme, bölümlenme, raporlama ve yorumlara olarak sıralanabilmekte (Aydemir, 2011, s. 4) ve muhasebe bir bilgi, kontrol ve öngörme aracı olarak değerlendirilmektedir (Sevilengül, 2009, s. 11).

Bir işletmenin faaliyet sonuçları ile ilgilenen ve buradan elde edilen verileri değerlendirerek karar veren muhasebe bilgi sistemi kullanıcılarına, işletme içinden işletme sahipleri ve ortakları, yöneticileri ve çalışanları, işletme dışından ise mevcut ve potansiyel yatırımcılar, satıcılar, kredi kurumları, devlet, sendikalar, müşteriler, SPK ve İMKB gibi çeşitli kuruluşlar ve genel olarak tüm toplum örnek olarak gösterilebilir (Arıkboğa, 2011, s. 5; Uysal ve Şenlik, 2012, s. 17; Sevilengül, 2009, s. 5). Bu açıdan değerlendirildiğinde, yanlış muhasebe paket programı kullanan işletmelerin verilerini doğru ve pratik bir biçimde işleyemedikleri ve sonucunda işletme kararlarının verilmesi aşamasında en doğru bilgileri doğru zamandadeğerlendiremediklerine inanılmaktadır. Bilginin doğru işlenememesi sonucu yanlış veya eksik elde edilen bilgiler ışığında verilen işletme kararları, işletmenin geleceğe yönelik kararlarının bir sonucu olarak beklenen optimum faydayı sağlayamaması veya yanlış kararlar sonucu zarara bile uğramasına sebebiyet verebilmektedir. Bu açıdan karar vericilerin işletme ile ilgili doğru, güvenilir ve tam zamanlı bilgilere ulaşması işletmenin varlığını sürdürebilmesi ve gerekli büyüme oranını yakalayabilmesi açısından gereklidir. Bilginin maliyeti, ulaşım zorluğu, karmaşıklığı vb. gibi kısıtların da dikkate alınması ile doğru ve kullanılabilir bilgiye ulaşımı

sağlayacak en uygun muhasebe paket programının seçilmesi bir işletmenin tüm bilgi kullanıcıları açısından önem taşımaktadır.

3. LİTERATÜR TARAMASI

Günümüzde muhasebe paket programlarının öneminin artması ve bu tür yazılımların giderek artmasıyla beraber, bu programların seçim kriterlerinin belirlenmesine yönelik ulusal ve uluslararası literatürde çeşitli akademik çalışmalar yapılmıştır. Türkiye’de KOBİ’lerin durumu ile ilgili olarak Sanayi Bakanlığı’nın yayınlamış olduğu raporlar literatürde bu açıdan önemli bir kaynak teşkil etmektedir. Söz konusu literatür çalışmalarının 2000 yılı sonrası yayınlananlarından bazılarında yurt içi ve yurt dışı çalışmalar şeklinde gruplandırılarak aşağıda yer verilmiştir.

İlk olarak ulusal bazda yapılan bir çalışma olarak İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası (2006) tarafından hazırlanan “I Sıra No’lu Bilgisayarlı Muhasebe Programları Standartları Genel Tebliğ Taslağının Uygulanmasına İlişkin Bazı Öneriler” adlı raporla, bir muhasebe paket programında bulunması gereken asgari koşulların neler olduğu sıralanmış ve konuyla ilgili örnekler verilmiştir.

Öztürk (2007) Atatürk Üniversitesi SBE’nde hazırladığı “Bilgisayarlı Muhasebe Programları, Analizi ve Bir Uygulama” adlı yüksek lisans tezi ile Erzurum Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü’ne kayıtlı 83 işletmeden 23’ü ile bir anket çalışması yapmıştır. Yüksek lisans tezinde bu şirketlerin muhasebe paket programı seçimi ile ilgili görüşlerine yer vermiştir. Ayrıca, Türkiye’de 2007 yılı itibarıyla kullanılmakta olan çeşitli muhasebe paket programları hakkında bilgi vermiştir. Öztürk, anket sonuçlarını ki-kare bağımsızlık testi ile değerlendirmiş ve işletmelerin çoğunun kullandıkları muhasebe programını meslektaşlarının önerisi ile seçtiklerini ve %82,6’sının kullanmakta oldukları programdan memnun olduklarını tespit etmiştir.

Bastı ve Boyar (2012) yürütmüş oldukları çalışma ile Analitik Ağ Süreci (ANP) yöntemiyle muhasebe paket programı seçimini araştırmışlardır. Türkiye genelinde yaklaşık 1.000 şirketin e-mail adreslerine göndermiş oldukları anketten geri dönüşü olan 66’sı üzerinde araştırmalarını tamamlamışlardır. Araştırma sonuçlarına göre, “raporlama yeteneği” ve “TMS/TFRS ile uyumlu olması” muhasebe paket programı seçiminde öne çıkan ilk kriterlerdir. Daha sonra ise “menülerin kullanım kolaylığı”, “mevzuat değişikliklerine uyum hızı” kriter olarak önem taşımaktadır.

Muhasebe paket programları ile ilgili yurtdışında yapılan çalışmaların birinde Fleischman ve diğerleri (Fleischman, Matherly ve Lanese, 2000) yaptıkları araştırma ile KOBİ’ler için muhasebe yazılımı yapan şirketleri ve bu yazılımların hem modül olarak hem de toplu olarak maliyetlerini tablolar halinde sunmuşlardır.

Giardina (2004), yayınlamış olduğu bir makale ile kar amacı güden işletmelerin en doğru muhasebe paket programı seçiminde dikkat etmesi gereken hususlar bir liste halinde sıralamıştır. Buna göre kar amacı güden bir işletmenin seçeceği muhasebe paket programı kolay kullanılabilir, alıcı-satıcı bilgilerine kolayca ulaşılabilir, öğrenilmesi kolay, kurulumu kolay yapılabilen ve uygun bir maliyete sahip olması gerektiği ve programı satan şirketin eğitim verip vermeyeceğinin program seçiminde önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Lundquist(2004) yapmış olduğu bir araştırmayla kar amacı gütmeyen işletmelerin doğru muhasebe paket programı seçiminde dikkat etmesi gereken noktaları yine maddeler halinde listelenmiştir. Bu listede kar amacı güden şirketlerden farklı olarak özellikle programın devlete verilecek raporlar ve şirketin bütçe planlamasına ilişkin sağlayacağı kolaylıklar göz önünde bulundurulmuştur.

New Mexico Business Journal'ın(2007) Mayıs sayısında küçük işletmeler için doğru muhasebe paket programı seçimi ile ilgili ipuçları verilirken, bir muhasebe paket programında bulunması gereken unsurların neler olduğuna dair bir sıralama yapılmıştır. Buna göre, stok takip sisteminin yer alması, alıcı ve satıcı hesaplarının kolaylıkla takip edilebildiği, maaş bordrolarının kolay hazırlanabildiği ve anlık rapor alınabilen yazılımlar tercih edilmektedir.

Morochove(2008) yaptığı araştırma ile 10-50 milyon \$ yıllık gelire sahip küçük işletmeler için kullanabilecekleri muhasebe paket programlarına dair bir liste oluşturmuştur. Bu paket programları genel olarak 10 kullanıcıya kadar kullanım olanağı sağlamaktadır.

Baker (2009) yaptığı araştırma ile özellikle yeni kurulan işletmeler için muhasebe paket programı seçimi aşamasında verilecek iki karar üzerinde yoğunlaşmıştır Baker bu tür bir şirketin direkt olarak bilgisayarlarına kuracakları bir muhasebe paket programını mı yoksa çevrim içi olarak kullanabilecekleri bir programı mı seçmeleri konusunu araştırmıştır. Diğer taraftan bu programın güncellenmesi sorununu da yine araştırmada sorgulamıştır.

Fisher (2011) yaptığı araştırma ile bir şirketin günlük uygulamaları için doğru faturalama yazılımı satın alma kriterlerini araştırmıştır. İnternet tabanlı yazılım kullanılıp kullanılmayacağı, yazılımı kullanacak kişi sayısı, hangi tür bilgilerin raporlanacağı, programın diğer faaliyetlerle entegrasyonu ve son olarak maliyeti ile ilgili sorular yönlendirmiştir.

Abu Talib ve diğerleri (Abu Talib, Khelifi, El-Temtamy, Ismaeel, Rashed, Hasan, Khaled, 2012) muhasebe yazılımlarını inceleyerek, işletmeler için pratik ve doğru bir programın bulunması konusunda bir makale yazmış ve Birleşik Arap Emirlikleri'nde yaptıkları uygulama ile yaptıkları araştırmayı desteklemişlerdir. Yaptıkları çalışma sonucu iyi bir muhasebe programının günlük alacak-borç işlemlerini, şirketin bölümleri arasındaki işlemleri, alıcı ve satıcılarla ilgili işlemleri kolaylıkla yapabilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

4. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

4.1. Araştırmanın Amacı

Günümüzün hızlı rekabet ortamında KOBİ'lerin varlıklarını idame ettirebilmeleri ve büyüme hedeflerini gerçekleştirebilmeleri için şirketlerinin muhasebe bilgi sistemlerinde üretilen bilgileri özellikle şirket stratejileri doğrultusunda en doğru şekilde değerlendirebilmeleri son derece büyük önem taşımaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde en doğru ve güvenilir şirket bilgisine ulaşım, rasyonel olmayan yollarla seçilecek araçlar sonucu derlenen muhasebe bilgileriyle veya tesadüfî kararlarla elde edilememektedir. Hızla artan rekabet, değişen teknoloji ve sınırlı üretim materyallerinin optimizasyonu dikkate alındığında, her şirket kendi üretim yapısına ve şirket misyonuna uygun bir muhasebe bilgi sistemi seçerek, en güvenilir ve doğru muhasebe bilgisine ulaşmayı hedef olarak belirlemelidir. Bu çalışma ile her şirketin kendi politikalarına ve üretim sistemlerine özgü ve kendilerine en uygun muhasebe paket programının seçiminde rehberlik sağlayacak rasyonel bir araç sunulması hedeflenmektedir. Bu alanda literatürdeki araştırmalar yetersiz veya güncelliğini kaybetmiş durumdadır. Yapılan bu çalışmanın ileride yapılacak daha geniş kapsamlı araştırmalara örnek teşkil etmesiyle ilgili alandaki boşluğun giderilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmada ilk olarak muhasebe bilgi sistemi, piyasada var olan ve ulaşılan muhasebe paket programları, bu programlar içerisinde en çok kullanılanların analiz edilmesi ve karşılaştırmalı bir bilgiler tablosu oluşturulması sağlanmıştır. Ardından bu teorik çerçeveden hareketle Ünye Ticaret Odası'na kayıtlı KOBİ'lere, kullandıkları bilgisayarlı muhasebe programları ile ilgili anket soruları yöneltilmiş ve şirketlerde muhasebe paket programı seçimi karar aşamasında yetkili olan kişilerle ayrıntılı bir görüşme yapılarak bu kriterlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

4.2. Araştırmanın Yöntemi ve Anketlerin Hazırlanması

Yapılan bu araştırmada veri edinme yöntemi olarak nicel analizlerden biri olan anket yöntemi ve nitel analiz yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi seçilmiştir. Anket çalışması sonucu elde edilen veriler SPSS İstatistik paket programında değerlendirilmiştir. Verilerin toplanması ve değerlendirilmesin ardından, ilgili alanda ortaya çıkan sorunlar incelenmiş ve sonuçlar tartışma bölümünde değerlendirilmiştir.

Anket sorularının belirlenmesinde Giardina (2004), Öztürk (2007) ve Bastı ve Boyar (2012)'in yapmış oldukları çalışmalardan yararlanılmıştır. Anket sorularının ilk bölümü 17 sorudan oluşturulmuş ve şirketlerin ve kullanmakta oldukları muhasebe paket programlarının genel özelliklerini tespit etmeye yönelik sorular hazırlanmıştır. Anketin ikinci bölümünde ise toplam 22 soru yer almaktadır. Bu bölümdeki sorular 5'li likert ölçeği kullanılarak oluşturulmuş ve anket katılımcısının 1'den 5'e kadar numaralandırılmış cevap kutucuklarından şirket durumlarına en uygun olanı işaretlemeleri istenmiştir. Anketin kolay değerlendirilebilmesi amacıyla cevaplar "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde belirlenmiş ve ilk seçenekten başlanarak sırasıyla 1,2,3,4 ve 5 rakamlarıyla kodlanmıştır.

4.3. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın çalışma evreni, 2012 yılı Ordu İli Ünye İlçesi Sanayi ve Ticaret Odası'na kayıtlı olan 38 Anonim şirket ve 355 Limited şirketten oluşmaktadır. Bu şirketlerden KOBİ şartlarını sağlayan işletmeler ana kütle olarak seçilmiştir. 790 sayılı ve 04.11.2012 tarihli Resmi Gazete ile yürürlüğe giren, "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik" ile KOBİ'lere ilişkin sınıflandırma özellikleri revize edilmiştir. Buna göre bir işletmenin KOBİ olarak sınıflandırılması Tablo 1'deki özelliklere göre yapılmaktadır.

Tablo 1. KOBİ Sınıflandırması

Kriter	Mikro Ölçekli KOBİ	Küçük Ölçekli KOBİ	Orta Ölçekli KOBİ
Çalışan Personel Sayısı	< 10	< 50	< 250
Yıllık Net Satış Hâsılatı	≤ 1 Milyon TL	≤ 8 Milyon TL	≤ 40 Milyon TL
Yıllık Mali Bilanço Toplamı	≤ 1 Milyon TL	≤ 8 Milyon TL	≤ 40 Milyon TL

Kaynak: <http://www.kobi.org.tr>, (02.05.2014)

Burada şirketlerin çalışan sayıları henüz tespit edilemediğinden sınırlama şirketlerin yıllık net satış hâsılatı veya mali bilançosundan herhangi birinin 1 milyon Türk Lirası'nı aşmamasına göre yapılmıştır. Buna göre Ünye'de faaliyet gösteren tüm Limited Şirketler çalışma kapsamına alınırken, Anonim Şirketlerin 21'i şube konumunda olması, 1'i ise KOBİ koşulları taşımaması nedeniyle kapsam dışı bırakılmıştır. Sonuç itibarıyla toplamda 371 şirket ana kütle olarak belirlenmiştir. Araştırmada tüm şirketler örnekleme dâhil edilerek şirketlerin tamamına anketler ulaştırılmış ancak 66 şirketten geri dönüş sağlanabilmiştir. Geri dönüşü sağlanan anketler değerlendirildiğinde 22 şirketin işletmelerinde iç muhasebe yapmadıkları ve bu sebeple bilgisayarlı muhasebe paket programı kullanmadıkları belirlenmiştir. Bu nedenle bu şirketler anketlerin değerlendirilmesi aşamasında veri setinden çıkarılmıştır. Diğer taraftan şirketlerinde iç muhasebe yaptıkları ve bir bilgisayarlı muhasebe paket programı kullanmakta olduklarını belirten 2 işletme ise anketin ikinci bölümündeki soruların tamamına yanıt vermemiştir. Bu nedenle bu iki şirket yine veri setinden çıkarılmıştır. Nihayetinde toplam 42 şirket ankete tam olarak yanıt vererek araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada yapılan tüm analizler bu 42 şirketin anket sonuçları üzerinden değerlendirilmiştir.

4.4. Araştırmanın Güvenilirliği ve Analizinde Kullanılan Teknikler

Araştırma verilerinin analizinde SPSS 18.0 istatistik programı kullanılmıştır. İlk olarak anket uygulanan şirketlerin genel özellikleri ve soruların diğer sorulara vermiş oldukları yanıtların yüzde olarak değerlendirildiği tanımlayıcı analizlerden frekans dağılımları ve yüzde analizi yapılmıştır. Daha sonra anket sonuçlarının geçerliliği ve güvenilirliği için iç tutarlılık Cronbach's Alpha istatistiği ile test edilmiştir. Cronbach's Alpha İstatistiği'ne göre bir ölçeğin güvenilirlik değeri, 0 ile 0,40 aralığında ise ölçek güvenilir değil; 0,40 ile 0,60 aralığında ise ölçek düşük güvenilirlikte; 0,60 ile 0,80 aralığında ise ölçek oldukça güvenilir ve 0,80 ile 1,00 aralığında ise ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu belirtilmektedir (Filiz, 2011, s. 40). Yapılan bu çalışmada güvenilirlik değeri 0,718 olduğundan, ölçek oldukça güvenilirdir sonucuna varılmıştır.

4.5. Araştırmanın Kapsam ve Kısıtları

Araştırma uygulama evreni olarak KOBİ'lerle sınırlandırılmıştır. Bu açıdan büyük işletme hacimlerine sahip ve KOBİ niteliği taşımayan şirketler araştırmanın kapsamı dışında bırakılmıştır. Diğer taraftan Türkiye'deki şirketlerin%99,90'ı KOBİ'lerden oluşmaktadır. Anketlerin uygulanabilirliği ve yapılan çalışmanın ekonomikliliği açısından bu oran çok fazla sayıya karşılık geleceğinden ana kütle olarak çalışma için Ünye Ticaret Odası'na kayıtlı KOBİ'ler seçilmiştir. Bu açıdan çalışmanın alanı kısıtlıdır. Ayrıca çalışmada veri toplama yöntemi aracı olarak anket kullanılmış, fakat örneklemden tüm şirketlere anket ulaştırılmasına rağmen geri dönüş oranı, şirketlerin anket doldurmaktan kaçınması nedeniyle az olmuştur.

5. VERİLERİN ANALİZİ VE BULGULAR

5.1. Tanımlayıcı İstatistikler

Bir araştırmada anlamlı sonuçlar için verilerin bir takım özelliklerinin ortaya konulması gerekir. Yaygın olarak kullanılan tanımlayıcı istatistiklere ortalama, medyan ve mod gibi merkezi eğilim ölçütleri ile beraber standart sapma, varyans, çarpıklık ve basıklık gibi sapma ölçütleri örnek olarak gösterilebilir. Aşağıdaki tablolarda anketi yanıtlayan şirketlerin sorulara verdikleri yanıtlara göre tanımlayıcı istatistiksel ölçütlerden yüzde ve frekans dağılımlarına yer verilmektedir.

Tablo-2. Anket yanıtlarına göre frekans ve yüzde analizleri (N=42)

Büro elemanı sayısı	Sayı	%	İşçi sayısı	Sayı	%
1-4 (1)	36	85.71	1-9 (1)	26	61.90
5-9 (2)	4	9.52	10-49 (2)	14	33.33
10 ve üstü (3)	2	4.76	50-249 (3)	0	0.00
Programının türü	Sayı	%	250 ve üstü (4)	2	4.76
Özel Tasarım	4	9.52	Muhasebe paket programı seçimi	Sayı	%
<i>Piyasadaki program</i>	38	90.48	Şirket Sahibi	12	28.57
Programının adı	Sayı	%	Genel Müdür	6	14.29
<i>Vega</i>	9	21.43	Muhasebe Müdürü	6	14.29
Zenon	4	9.52	Dışarıdan Danışman	2	4.76
Metsis	1	2.38	<i>SMMM</i>	14	33.33
Luca	8	19.05	Diğer	2	4.76
Logo	5	11.90	Kullanım yılı	Sayı	%
Axasoft	3	7.14	1-4 (1)	30	71.43

Eta	3	7.14	5-9 (2)	8	19.05
Gmsnet	1	2.38	10 ve üstü (3)	4	9.52
Turquaz	2	4.76	İnternet güncellemesi	Sayı	%
Online	1	2.38	<i>Evet</i>	33	78.57
Nerisoft	1	2.38	Hayır	7	16.67
Dia	1	2.38	Yanıt Yok	2	4.76
Pradna	1	2.38	Haberdar oluş şekli	Sayı	%
Akınsoft	1	2.38	Sektördeki Diğer Firmalardan	4	9.52
Mikro	1	2.38	<i>Program Pazarlamacısından</i>	17	40.48
Öğrenme şekli	Sayı	%	İnternette	2	4.76
<i>Şirket yetkilisinden</i>	29	69.05	Gazete/Dergi Reklamından	2	4.76
Deneme yanılma	3	7.14	YMM/SMMM'den	17	40.48
Eğitim CD si	5	11.90	Satın alma maliyeti	Sayı	%
Programı bilen birinden	3	7.14	1.000 TL ve altı (1)	10	23.81
Diğer	2	4.76	1.001 - 2.000 TL (2)	16	38.10
Sorun çözme şekli	Sayı	%	2.001 - 5.000 TL (3)	9	21.43
<i>Programın teknik servisi</i>	24	57.14	5.001 TL ve üstü (4)	3	7.14
Kendi araştırmalarım	1	2.38	Yanıt Yok	4	9.52
Meslektaş yardımı	8	19.05	Yıllık kullanım maliyeti	Sayı	%
Dışarıdan teknik yardım	6	14.29	200 TL ve altı (1)	13	30.95
Diğer	1	2.38	201 - 500 TL (2)	18	42.86
Yanıt Yok	2	4.76	501 - 1.000 TL (3)	4	9.52
			1.001 TL ve üstü (4)	0	0.00
			Yanıt Yok	7	16.67

Tablo 2'de, anketin ilk bölümünde şirket yetkililerinin sorulara vermiş oldukları yanıtların frekans ve yüzde analizlerinin sonuçları yer almaktadır. İlk olarak yanıt veren 42 işletmenin şirketlerinde çalışan büro sayılarına yer verilmektedir. Buna göre 36 şirket 1 ile 4 arasında büro elemanına sahipken, 4 şirket 5 ile 9, 2 şirket ise 10 ve 10'dan fazla büro elemanına sahiptir. Aynı şekilde ikinci soruya göre, 26 şirket 1 ile 9 arasında işçiye sahipken, 14 şirket 10 ile 49 arasında işçiye, 2 şirket ise 250 ve 250'den fazla işçiye sahiptir. Anketi yanıtlayan hiçbir şirket 50 ile 249 arasında işçiye sahip değildir. Bu sonuçlara göre 26 şirket mikro ölçekli KOBİ, 14 şirket küçük ölçekli KOBİ niteliği taşıırken, 250'den fazla işçiye sahip 2 şirket KOBİ niteliği taşımamaktadır. Bir diğer soruda 42 işletmenin yetkili personeline şirketlerinde muhasebe paket programı seçiminin kim tarafından yapıldığı sorulmuştur. Buna göre 14 şirketin paket programı seçiminin şirketin serbest muhasebeci mali müşaviri (SMMM) tarafından yapıldığı sonucu elde edilmiştir. SMMM'lerin bu konuda en fazla bilgi sahibi olan grup olması ve muhasebe paket programının nihai kullanıcılarından biri olması sebebiyle bu seçimi yapmakta yetkili olmaları mantıklı ve gerekli görülmektedir. Diğer taraftan bu seçimi yapan ikinci bir grup olarak şirket sahiplerinin söz sahibi olduğu görülmektedir. 12 Şirketin muhasebe paket programı seçimi şirketin sahibi tarafından yapılmıştır. Burada şirket sahiplerinin şirketle ilgili önemli konularda etkili olma eğiliminde bulunmaları sebep olarak düşünülebilir. Bunu 6 şirket ile genel müdür ve muhasebe müdürleri takip etmektedir.

Tablo 2’de gösterilen bir diğer soruda 42 işletmenin yetkili personeline şirketlerinde kullanmakta oldukları muhasebe paket programının adı sorulmuştur. Buna göre 9 şirket ile en fazla Vega programının kullanıldığı görülmektedir. Bunun ardından en çok tercih edilen programlar ise 8 şirket ile Luca ve 5 şirket ile Logo’dur. Başka bir soruda şirket yetkilisine kullanmakta oldukları muhasebe paket programını kaç yıldır kullandıkları sorusu sorulmuştur. Buna göre pek şirketlerin %71,43’ü 4 yıldan kısa süreli olarak bahsettikleri programı kullandıklarını belirtirken yalnız 4 şirket 10 yıldan fazla süreli olarak aynı paket programını kullanmakta olduklarını beyan etmiştir. Kullanılmakta olan paket programının internetten güncellenmesi mümkün müdür sorusunun yanıtlarına göre, 33 şirket paket programlarını internetten güncelleyebildiklerini belirtirken 7 şirket bu güncellenmenin mevcut olmadığını belirtmiştir. Diğer taraftan 2 şirket yetkilisinin bu konuda bilgisi olmadığı görülmüştür. Ankete yanıt veren 42 işletmenin yetkili personeline şirketlerinde kullanmakta oldukları muhasebe paket programından nasıl haberdar oldukları sorulmuştur. Buna göre 17 şirket yetkilisi program isminin programın pazarlamacısından ve yine 17 şirket YMM veya SMMM’lerinden duyduklarını belirtmişlerdir. Broşür vasıtasıyla program seçtiklerini belirten hiçbir şirket yetkilisi olmamıştır. Aynı şekilde, ankete yanıt veren 42 işletmenin yetkili personeline şirketlerinde kullanmakta oldukları muhasebe paket programını kullanmayı nasıl öğrendikleri sorulmuştur. Ankete yanıt veren şirket yetkililerinin %69,05’inin programı kullanmayı bilgisayarlı muhasebe paket programını pazarlayan şirketin görevlendirdiği uzman personelden öğrendiklerini belirtmişlerdir. Ardından ise programın eğitim CD sinden ifade etmişlerdir.

Tablo 2’deki bir başka soruda işletme yetkilisine şirketlerinde kullanmakta oldukları muhasebe paket programını satın alma maliyetleri sorulmuştur. Buna göre, programların %38’inin 1.001 TL ve 2.000 TL arasında maliyeti olduğu tespit edilmiştir. Bu maliyet ortalama bir maliyet tutarı olarak görülmektedir. 4 Şirket yetkilisi ise bu soruyu yanıtsız bırakmıştır. Ek olarak şirketin yetkili personeline şirketlerinde kullanmakta oldukları muhasebe paket programının yıllık kullanım maliyeti sorulmuştur. Şirketlerin 18’inin yıllık 201 ile 500 TL arasında bilgisayarlı muhasebe paket programı için harcama yaptıkları tespit edilmiştir. Bu aralığın üzerinde harcama yapan ise toplam yalnız 11 şirket bulunmaktadır. Son olarak, ankete yanıt veren 42 işletmenin muhasebe paket programı kullanıcılarına şirketlerinde kullanmakta oldukları muhasebe paket programı ile ilgili herhangi bir sorunla karşılaştıklarında bu sorunu nasıl çözdükleri sorulmuştur. Soruyu yanıtlayanların %57,14’ü programı satan şirketin teknik servisinden faydalandıkları şeklinde yanıt vermişlerdir. İkinci sırada ise diğer meslektaşlarından sorunu çözme aşamasında yardım aldıkları sonucu yer almaktadır.

Tablo-3. Likert tipi soruların yanıtlarına göre frekans ve yüzde analizleri (N=42)

Sorular		1	2	3	4	5
Soru-1.Programın diğer sürümleri hakkında bilgi sahibiyim.	f	1	8	11	14	8
	%	2.38	19.05	26.19	33.33	19.05
Soru-2.Program ile ilgili herhangi bir problem yaşadığımda nasıl çözeceğimi biliyorum.	f	2	2	14	11	13
	%	4.76	4.76	33.33	26.19	30.95
Soru-3.Programı satın aldığımız şirketin teknik desteğinden memnunum.	f	0	2	7	16	17
	%	0.00	4.76	16.67	38.10	40.48
Soru-4.Programı satın aldığımız şirket servis taleplerimizi zamanında karşılamaktadır.	f	1	1	10	16	14
	%	2.38	2.38	23.81	38.10	33.33
Soru-5.Programı satın aldığımız şirketin teknik destek	f	0	5	9	15	13

maliyeti düşüktür.	%	0.00	11.90	21.43	35.71	30.95
Soru-6.Programını satın aldığımız şirketin teknik desteği yeterlidir.	f	0	5	10	14	13
	%	0.00	11.90	23.81	33.33	30.95
Soru-7.Program şirketimizin ihtiyaç duyduğu işlemler için yeterlidir.	f	1	2	5	21	13
	%	2.38	4.76	11.90	50.00	30.95
Soru-8.Programdan memnunum.	f	0	3	7	19	13
	%	0.00	7.14	16.67	45.24	30.95
Soru-9.Program güncellemelerinden haberdarım.	f	0	4	14	10	14
	%	0.00	9.52	33.33	23.81	33.33
Soru-10.Program kolaydır.	f	3	2	9	17	11
	%	7.14	4.76	21.43	40.48	26.19
Soru-11.Program karmaşıktır.	f	5	8	15	8	6
	%	11.90	19.05	35.71	19.05	14.29
Soru-12.Program hızlıdır.	f	1	1	10	19	11
	%	2.38	2.38	23.81	45.24	26.19
Soru-13.Program TMS/TFRS ve güncel mevzuatla uyumludur.	f	0	1	15	13	13
	%	0.00	2.38	35.71	30.95	30.95
Soru-14.Programın fatura modülünü sık kullanırım.	f	1	2	7	10	22
	%	2.38	4.76	16.67	23.81	52.38
Soru-15.Programın personel bordrosu modülünü sık kullanırım.	f	1	4	9	15	13
	%	2.38	9.52	21.43	35.71	30.95
Soru-16.Programın demirbaşlar modülünü sık kullanırım.	f	4	8	6	10	14
	%	9.52	19.05	14.29	23.81	33.33
Soru-17.Programın stoklar modülünü sık kullanırım.	f	2	0	5	12	23
	%	4.76	0.00	11.90	28.57	54.76
Soru-18.Programın çek/sent modülünü sık kullanırım.	f	1	1	7	19	14
	%	2.38	2.38	16.67	45.24	33.33
Soru-19.Programın muhasebe/mizan modülünü sık kullanırım.	f	0	0	7	18	17
	%	0.00	0.00	16.67	42.86	40.48
Soru-20.Programın Bankalar modülünü sık kullanırım.	f	0	2	5	13	22
	%	0.00	4.76	11.90	30.95	52.38
Soru-21.Programın alıcılar/satıcılar modülünü sık kullanırım.	f	0	2	3	16	21
	%	0.00	4.76	7.14	38.10	50.00
Soru-22.Programın dönem sonu raporları kullanışlıdır.	f	0	4	8	16	14
	%	0.00	9.52	19.05	38.10	33.33

Yukarıda gösterilen tablo 2’de anketi yanıtlayan şirketin ve kullanmakta oldukları muhasebe paket programının özelliklerine yer verilmiştir. Tablo 3’te ise likert tipi sorulara şirket yetkililerinin vermiş oldukları yanıtlara dair sonuçlara yer verilmektedir. Buna göre ‘programın diğer sürümleri hakkında bilgi sahibiyim’ ifadesine ait sonuçların yer aldığı tablo 14’te toplamda 22 şirketin bu ifadeye katıldığı görülmektedir. Diğer taraftan 11 şirket bu konuda kararsız olduğunu ifade ederken, yine toplamda 9 şirket yetkilisi bu tür bir bilgiye sahip olmadığını belirtmiştir. Bir diğer soruda katılımcı şirketlere ‘program ile ilgili herhangi

bir problem yaşadığımda nasıl çözeceğimi biliyorum' ifadesi yöneltilmiş ve toplamda 24 şirketin yetkilisi bu ifadeye katılıyorum şeklinde yanıt verirken, yalnız 4 yetkili bu ifadeye katılmadıklarını belirtmiştir. Bir sonraki soruda, 'programı satın aldığımız şirketin teknik desteğinden memnunum' ifadesi yöneltilmiş ve toplamda 33 şirketin yetkilisi bu ifadeye katılıyorum şeklinde yanıt verirken, yalnız 2 yetkili bu ifadeye katılmadıklarını belirtmiştir. Bir sonraki soruda, katılımcı şirketlere 'programı satın aldığımız şirket servis taleplerimizi zamanında karşılamaktadır' ifadesine katılıp katılmadıkları sorulmuş ve toplamda 24 şirketin yetkilisi bu ifadeye katılıyorum şeklinde yanıt verirken, yalnız toplamda 2 yetkili bu ifadeye katılmadığını belirtmiştir. Diğer soruda, şirketin yetkili personeline 'programı satın aldığımız şirketin teknik destek maliyeti düşüktür' ifadesi yöneltilmiş ve toplamda 28 şirketin yetkili personeli bu ifadeye katılıyorum şeklinde yanıt verirken, yalnız 5 yetkili bu ifadeye katılmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 3'ün devamında, katılımcı şirketlere 'programı satın aldığımız şirketin teknik desteği yeterlidir' ifadesine katılıp katılmadıkları sorulmuş ve toplamda 27 şirketin yetkilisi bu ifadeye katılıyorum şeklinde yanıt vermiş, 14 yetkili kararsız olduğunu belirtmiş ve son olarak yalnız 5 yetkili bu ifadeye katılmadığını belirtmiştir. Bir sonraki soruda 'program şirketimizin ihtiyaç duyduğu işlemler için yeterlidir' ifadesi yöneltilmiş ve toplamda 34 şirketin yetkili personeli bu ifadeye katılıyorum şeklinde yanıt verirken, yalnız 3 yetkili bu ifadeye katılmadıklarını belirtmiştir. Bir diğer soruda, katılımcı şirketlere kullanmakta oldukları bilgisayarlı muhasebe paket programından memnun olup olmadıkları sorulmuş ve toplamda 32 şirketin yetkilisi memnun oldukları şeklinde yanıt vermiş, 7 yetkili kararsız olduğunu ve son olarak yalnız 3 memnun olmadıklarını belirtmiştir. Daha sonraki soruda katılımcı şirketlere program güncellemelerinden haberdar olup olmadıkları ifadesi yöneltilmiş ve toplamda 24 şirketin yetkilisi bu ifadeye katılıyorum şeklinde yanıt verirken, 14 yetkili bu ifadeyi kararsızım şeklinde cevaplandırmış ve yalnız 4 yetkili bu güncellemelerden haberdar olmadıklarını belirtmiştir. Bir diğer soruda kullanılan bilgisayarlı muhasebe paket programının kolay olup olmadığı sorulmuş ve toplamda 28 şirketin yetkilisi programı kolay bulduklarını belirtirken, yine toplamda 5 şirkette programın kolay olmadığı beyan edilmiştir. Ardından katılımcı şirketlerin programı karmaşık bulup bulmadıkları incelenmiştir. Buna göre ifadesi toplamda 12 şirketin yetkilisi kullanmakta oldukları bilgisayarlı muhasebe paket programını karmaşık bulduklarını belirtirken 13 şirket yetkilisi programı karmaşık bulmadıkları şeklinde yanıt vermiş, şirket yetkililerinin çoğunluğu ise bu konuda kararsız kalmıştır. Daha sonra, yetkili personele programın hızlı olup olmadığı konusundaki görüşleri sorulmuş ve toplamda 29 şirketin yetkili personeli kullanmakta oldukları programın hızlı olduğu şeklinde yanıt verirken, yalnız 2 yetkili bu ifadeye katılmadıklarını belirtmiştir. Ve programın teknik kısmıyla ilgili olarak en son, personele 'program TMS/TFRS ve güncel mevzuatla uyumludur' ifadesine katılıp katılmadıkları sorulmuş ve toplamda 26 şirketin yetkilisi bu ifadeye katılıyorum şeklinde yanıt verirken, yalnız toplamda 1 yetkili bu ifadeye katılmadığını belirtmiştir. Diğer taraftan 15 yetkili bu ifadeyi kararsızım şeklinde yanıtlamıştır.

Tablo 3'ün ilk kısmında katılımcılara yöneltilen programla ilgili teknik soruların ardından, sonraki sorular bu programın içeriğine yönelik ifadelerden oluşacak şekilde tasarlanmıştır. Buna göre katılımcı şirketlere ilk olarak 'programın fatura modülünü sık kullanırım' ifadesi yöneltilmiş ve katılımcı şirketlerin toplamda 32'si bu ifadeye katıldıklarını beyan ederken yalnız 3'ü ifadeye katılmadıklarını belirtmiştir. Bir diğer soruda katılımcı şirketlere 'programın personel bordrosu modülünü sık kullanırım' ifadesine katılıp katılmadıkları sorulmuş ve toplamda 28 şirketin yetkilisi bu ifadeye katılıyorum şeklinde yanıt verirken, yalnız toplamda 5 yetkili bu ifadeye katılmadığını belirtmiştir. Diğer taraftan 9 yetkili

bu ifadeyi kararsızım şeklinde yanıtlamıştır. Ardından programın demirbaşlar modülünü sık kullanıp kullanmadıkları sorulmuş ve toplamda 24 şirketin yetkili personeli kullanmakta oldukları programın demirbaşlar modülünü sık kullandıklarını belirtmiş, toplamda 12 yetkili ise bu ifadeye katılmadıklarını ifade etmiştir. Sonraki soruda, şirketin yetkili personeline 'programın stoklar modülünü sık kullanımım' ifadesi yöneltilmiş ve toplamda 35 şirketin yetkili personeli bu ifadeye katılıyorum şeklinde yanıt verirken, yalnız 2 yetkili bu ifadeye katılmadıklarını belirtmiştir. Daha sonra, ankete katılan şirketin yetkili personeline programın çek/sent modülünü sık kullanıp kullanmadıkları sorulmuş ve toplamda 33 şirketin yetkili personeli kullanmakta oldukları programın çek/sent modülünü sık kullandıklarını ifade ederken, yine toplamda yalnız 2 yetkili bu ifadeye katılmadıkları yönünde yanıt vermiştir. Bir sonraki soruda katılımcıya 'programın muhasebe/mizan modülünü sık kullanımım' ifadesi yöneltilmiş ve toplamda 35 şirketin yetkili personeli bu ifadeye katılıyorum şeklinde yanıt verirken, 7 yetkili bu ifadeye kararsızım şeklinde yanıt vermiş ve hiç bir yetkili katılmıyorum yanıtı vermemiştir. Bir diğer soruda şirketin yetkili personeline programın bankalar modülünü sık kullanıp kullanmadıkları sorulmuş ve toplamda 35 şirketin yetkili personeli bu modülü sık kullandıklarını ifade ederken, yine toplamda yalnız 2 yetkili bu ifadeye katılmadıkları yönünde yanıt vermiştir. Bir diğer ifade olan 'programın alıcılar/satıcılar modülünü sık kullanımım' ifadesine toplamda 37 şirketin yetkilisi bu ifadeye katılıyorum şeklinde yanıt vermiş, 3 yetkili kararsız olduğunu belirtmiş ve yalnız 2 yetkili bu ifadeye katılmadığını belirtmiştir. Son ifade olan 'Programın dönem sonu raporları kullanışlıdır' ifadesine ankete katılan şirket yetkili personelinin verdiği yanıtlar gösterilmiştir. Buna göre toplamda 35 şirketin yetkilisi bu ifadeye katılıyorum şeklinde yanıt verirken, yalnız 4 şirketin yetkili personeli bu ifadeye katılmadığını belirtmiştir.

Yukarıda yer alan tablolarda ankete yanıt veren şirketlerin yetkili personellerinin öncelikle kullanmakta oldukları bilgisayarlı muhasebe paket programlarının özelliklerine ve satın alma maliyeti ve kullanım maliyeti gibi sorulara verdikleri yanıtlar gösterilmiştir. Ardından likert tipi toplamda 22 ifade ile bu personellerin bu programların teknik bilgi ve program içeriğine dair görüşleri edinilmeye çalışılmıştır.

6. SONUÇ VE TARTIŞMA

Yapılan görüşme ve anketler sonucu elde edilen bilgiler ışığında şirketlerin muhasebe paket programlarını seçerken rasyonel araçları mı kullandıkları, yoksa çevrelerindeki diğer şirketlerden esinlenerek, internetten veya reklam yoluyla edindikleri bilgiler çerçevesinde karar vererek, ya da arkadaş-eş-dost tavsiyesi üzerine mi seçim yaptıkları araştırılmıştır. Buna göre;

- Anketin yapıldığı şirketlerin %85,72'si 1-9 arası çalışana sahip olup, mikro ölçekli KOBİ'lerdir.
- Şirketlerin hemen hemen tamamı piyasada bulunan bir bilgisayarlı muhasebe paket programını satın almayı tercih etmekte olup, şirketleri için özel tasarlanmış bir programa sahip olan şirketlerin oranı yalnız %9,52'dir.
- Muhasebe paket programı genel olarak şirketin SMMM'si tarafından yapılmaktadır. Ancak, şirket sahiplerinin de bu konuda söz sahibi oldukları görülmektedir.
- Katılımcı şirketler içerisinde en çok kullanılan bilgisayarlı muhasebe paket programın Vega olduğu görülmüştür.
- Kullanılmakta olan programların %78'inin internet güncellemesi mevcuttur.
- Şirketler program seçimi aşamasında satın aldıkları programı ya programın pazarlamacısından ve yahut şirketin SMMM ya da YMM'inde edindikleri bilgiler doğrultusunda seçmişlerdir.

- Genel olarak şirketler ne düşük maliyetli programları, ne de çok yüksek maliyetli programları tercih etmemektedirler. Bunun yerine makul bir maliyete sahip ve işletmenin ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde programların tercih edildiği görülmektedir.
- Şirketlerin programın kullanım maliyetleri konusunda da aynı şekilde hareket ettikleri ve çoğunlukla yıllık 200-500 TL arasında kullanım maliyeti ödenen programları tercih ettikleri tespit edilmiştir.
- Şirketlerin %69,05'inin yetkili kullanıcısı, program kullanımını programı pazarlayan şirket tarafından görevlendirilen bir yetkiliden öğrenmişlerdir.
- Programla ilgili herhangi bir problem yaşandığında şirketlerin %57;14'ü program satıcısının teknik servisinden yararlanmaktadır.
- Araştırmaya katılan şirketlerin %78'inin programı satın aldıkları şirketin teknik desteğinden memnun olduğu görülmüştür.
- Şirketlerin %81'i kullanmakta oldukları programın şirketlerinde ihtiyaç duydukları işlemler için yeterli olduğuna inanmaktadır.
- Araştırmadaki şirketlerin toplamda %76'sı kullanmakta olduğu programdan memnundur, %67'si bu programı kolay bulmakta ve yine toplamda %71'i programın hızından memnun olduklarını belirtmektedir.

Ankete katılan şirketlerin yanıtlarına göre en çok programın alıcılar/satıcılar modülü, ardından stoklar, bankalar ve muhasebe/mizan modülleri kullanılmaktadır. Diğer taraftan, en az kullanılan modül ise demirbaşlar modülüdür. Bu sonucun, şirketlerin mikro ölçekli KOBİ niteliği taşımalarından ötürü fazla miktarda demirbaşla sahip olmadıklarından kaynaklandığına inanılmaktadır. Ayrıca programın internet güncellemesinin olup olmaması da program seçimindeki kriterlerden biridir.

Yapılan araştırma ile genel olarak bilgisayarlı muhasebe paket programı seçim kriterlerinin eler olduğu araştırılmıştır. Buna göre şirketler ne çok ucuz ne de çok pahalı programları tercih etmemekte, makul ve yıllık kullanım maliyetine sahip programları tercih etmektedirler. Programın sahip olduğu modüller şirketler açısından önem taşımaktadır. Şirketler en fazla alıcılar/satıcılar modülünü, en az ise demirbaşlar modülünü kullanmaktadırlar. Program seçimi ise genel olarak şirketin SMMM/YMM'si tarafından yapılmaktadır.

İleride yapılacak araştırmalarda daha kapsamlı bir örneklem kullanılabilir. Ancak bu çalışmanın kapsamının yeterli olduğuna inanılmakla birlikte, anketlerin geri dönüş oranının düşük olması ve şirket yetkililerinin anket doldurmaktan kaçınmaları bu çalışmadaki en büyük kısıt olmuştur. Bu sorunun çözümü ise şirketlerin akademik çalışmalara veri sağlamak konusunda gönüllü olmaları ile sağlanabilecektir.

KAYNAKÇA

- ABU TALIB, M., KHELIFI, A., EL-TEMTAMY, O., ISMAEEL, F., RAHED, M., HASAN, N., KHALED, S. (2012). "Finding A Practical IT Solution-Open Source Accounting Software". Journal of Communication and Computer, 9 (2012), 406-413.
- ARIKBOĞA, D. (2011). Finansal Muhasebe. İstanbul: Der Yayınları.
- ARZOVA, B. (2011). Finansal Muhasebe. İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- AYDEMİR, K. (2001). Bilgiden Belgeye Pratik Muhasebe. İstanbul: Der Yayınları.
- BAKER, G. (2009). "Business Friendly & Good to Grow". NZB, November 09, 27-36.
- BASTI, M., BOYAR, E. (2012). "Muhasebe Paket Programı Seçiminde Analitik Ağ Sürecinin Kullanımı". Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 34, Aralık 2012, 261-279.

- BÜYÜKMİRZA, H.K. (2011). Maliyet ve Yönetim Muhasebesi. Ankara: Gazi Kitabevi.
- FISHER, R.A. 2011. "Choosing The Right Time and Billing Software for Your Practice". *New Jersey CPA*. May-June 2011
- FİLİZ, Z. (2011). "Servqual Yöntemiyle Yurt İşletmesinde Hizmet Kalitesinin Ölçülmesi". *International Journal of Research and Development*, Vol.3 No.1: 38-49.
- FLEISCHMAN, G.M., MATHERLY, M.,LANESE, K.B. (2000). "Client/Server Financial Reporting: A Primer For Accounting Professionals", *The CPA Journal*, March 2000, 67-69.
- GIARDINA, M. (2004). "Buying Software: Look For What's Right, Not For What's 'Best'". *The CPA Journal*, March 2004, 10.
- "How to Select Software to Manage Your Small Business". (2007). *New Mexico Business Journal*, May 2007, 40-41.
- http://www.istanbulymmoo.org.tr/_dosya/MaliPlatform/42.%20bilgisayarli%20muhasabe%20programlari%20genel%20teblig%20taslagi.pdf, Erişim Tarihi: 20 Mayıs 2013.
- <http://www.kobi.org.tr/index.php/tanimi/layout>, Erişim Tarihi: 02 Mayıs 2014.
- İSTANBUL YMM ODASI. (2006). "1 Sıra No'lu Bilgisayarlı Muhasebe Programları Standartları Genel Tebliğ Taslağının Uygulanmasına İlişkin Bazı Öneriler Raporu". 15 Ağustos 2006. İstanbul.
- KOSKEB. (2011). "KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı 2011-2013 ". Nisan 2011. Ankara.
- LUNDQUİST, P. (2004). "Selecting The Right Accounting Technology For Nonprofits" *The CPA Journal*, September 2004, 16-17.
- MOROCHOVE, R. (2008). "The Right Fit". *CA Magazine*, March 2008, 141, 2, 32-40.
- ÖZTÜRK, M. (2007). Bilgisayarlı Muhasebe Programları, Analizi ve Bir Uygulama, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- SEVİLENGÜL, O. (2009). Genel Muhasebe. Ankara: Gazi Kitabevi.
- SÜRMEN, Y. 2006. Muhasebe-1. Trabzon: Akademi Kitabevi.
- UYSAL, T., ŞENLİK, M. (2012). Genel Muhasebe. Ankara: Seçkin Kitabevi.